

Sèrie 3

Criteris generals d'avaluació

En tot l'exercici es valorarà que les respostes siguin raonades i les explicacions estiguin ben ordenades. Les pautes de correcció són indicatives i fan referència als conceptes bàsics correctes. És tasca del corrector o de la correctora valorar el grau d'aprofundiment del tema desenvolupat, la correcta utilització del llenguatge geogràfic així com el nivell de rigor de les respostes.

Les respostes que aquí es proposen són indicatives i, en cap cas, exhaustives. Queda a criteri del corrector o de la correctora prendre en consideració altres respostes que consideri vàlides.

Els textos entre cometes i en cursiva són cites literals de manuals de Geografia i són només orientatius.

QÜESTIONS [2 punts per qüestió]

1. Digueu a quines capitals de comunitat autònoma corresponen les lletres del mapa.

- A) (0,5 punts): Oviedo
- B) (0,5 punts): Mérida
- C) (0,5 punts): Logroño
- D) (0,5 punts): Murcia

2. Esmenteu (a i b) dos tipus de conreus de secà i expliqueu-ne alguna característica rellevant.

a) tipus de conreu. (1 punt)

“Els conreus de secà mes estesos són els de cereals, vinyes i oliveres. El blat és el cereal predominant a tota la Península però darrerament han augmentat les superfícies destinades a cereals per a pinso.”

“Al secà també es conreen arbres que proporcionen fruits secs (ametllers, nogueres, avellaners), oleaginoses (gira-sol) i lleguminoses.”

b) característiques. (1 punt)

Generalment els cereals es conreen de manera extensiva, la feina està molt mecanitzada. La vinya i les oliveres no permeten un grau de mecanització tan alt com el dels cereals i per obtenir productes de qualitat cal tenir-ne més cura, tot i que les feines que requereixen són estacionals.”

3. Esmenteu:

a) dues regions d'Espanya de clima oceànic. (1 punt, 0,5 cada regió)

“El clima oceànic s'estén per terres de Galícia, Astúries, Cantàbria, el País Basc, l'extrem septentrional de Navarra i la Vall d'Aran.”

b) dues formacions vegetals característiques d'aquest clima. (1 punt, 0,5 cada formació vegetal)

“Les rouredes pugen pels vessants de les muntanyes però suporten malament el fred i la neu.

Les fagedes de vegades es combinen amb les rouredes, però la seva tolerància a la calor és menor i necessiten molta humitat.

Per damunt dels 1600-2000 metres d'altitud, allà on el fred dificulta el creixement del bosc atlàntic, hi apareix un matoll, la landa. Es tracta d'un matoll atapeït, format principalment per brucs, ginebres i ginesta.”

4. Digueu:

a) quines són les característiques de la fase IV de la transició demogràfica. (1 punt):

“El nou règim demogràfic (Fase IV) es caracteritza per presentar taxes de natalitat i de mortalitat molt baixes, i per un creixement gairebé nul de la població, de vegades fins i tot negatiu.

Alhora, els avenços de la medicina permeten un augment de l'esperança de vida. El resultat és un envelliment de la població.”

b) quan va tenir lloc a Espanya. (1 punt)

“A Espanya aquesta quarta fase ha durat des del final de la dècada de 1940 fins el llindar del segle XXI, en què s'ha vist interrompuda per un augment de la natalitat vinculat, en gran mesura, a l'arribada d'immigrants estrangers.”

“A partir de 1950 es va iniciar un progressiu descens de la mortalitat i de la natalitat (amb excepció de l'augment de la natalitat experimentat en la dècada dels seixanta). Cap a finals del segle XX, el creixement natural de la població es va acostar al creixement zero.”

5. Digueu:

a) què és una àrea metropolitana. (1 punt)

“Aglomeració urbana dominada per una gran ciutat, que constitueix, mitjançant la integració d'alguns municipis del seu entorn, una unitat funcional, sovint institucionalitzada.”

“El creixement de la metròpoli o ciutat central a manera d'una taca d'oli va depassar els límits municipals i va enllaçar amb les zones de creixement de les ciutats pròximes, de manera que de la idea de gran ciutat es va passar a la de conurbació, i d'aquesta a la d'àrea metropolitana.”

b) esmenteu-ne dos exemples a Espanya. (1 punt, 0,5 cada exemple)

“Actualment Espanya compta amb vint àrees metropolitanes. Entre aquestes, les de Madrid, Barcelona, València, Sevilla, Bilbao i Màlaga acumulen una tercera part de la població espanyola.”

També es podria mencionar Oviedo-Gijón-Avilés, Alacant-Elx, Las Palmas de Gran Canaria, Múrcia-Oriola, Santa Cruz de Tenerife -La Laguna, Granada, Palma de Mallorca, Vigo, Badia de Cadis-Xerès, totes elles amb més de 400.000 habitants.

OPCIÓ A [4 punts per l'opció]

Observeu atentament la imatge i responeu a les **QUATRE** qüestions següents.

1. Digueu:

a) a quin lloc d'Espanya podria correspondre aquesta imatge, de principis dels anys seixanta del segle XX. (0,5 punts):

La imatge correspon al Gran San Blas, a la perifèria de Madrid, projectat el 1958 i iniciat poc després.

La importància de l'obra indica que es tracta d'una gran promoció urbanística (en aquest cas, pública) que només pot correspondre a alguna de les ciutats espanyoles més importants, Madrid, Barcelona, Bilbao, València, Sevilla encara que també podem trobar-ne a ciutats més petites com Córdoba, per exemple. Òbviament, es considerarà vàlid el nom de qualsevol dels barris construïts en aquest període (al llarg de la dècada de 1960) com Moratalaz, Entrevías, Ciudad Satélite San Ildefonso, Verdum,..., i fins i tot aquells que es van construir a principis dels anys 1970 (ciutat Meridiana).

b) justifiqueu la resposta. (0,5 punts)

A la imatge es veu que es tracta de la perifèria d'una ciutat i que les poques edificacions que s'entreveuen més enllà dels blocs en construcció responen a una tipologia que no és la dels blocs d'habitatges en alçada.

En qualsevol cas, a la justificació és important identificar la imatge amb els barris d'habitatges obrers, propis de la classe treballadora o "productora" (segons terminologia pròpia del règim franquista).

2. Expliqueu (a i b) dos motius pels quals es van construir una gran part dels barris com el que apareix en la imatge:

a) L'intens èxode rural de la dècada dels anys 1950 va portar a un creixement molt fort de la població de les grans ciutats. **(0,5 punts)**

[La construcció de barris com San Blas tenia per finalitat allotjar immigrants que vivien en aquells moments en barris de barraques o d'autoconstrucció i que constituïen un problema cada cop més greu per al règim].

b) La necessitat urgent de construir una gran quantitat de nous habitatges a les grans ciutats espanyoles. **(0,5 punts)**

[Es valorarà si s'esmenta d'alguna manera l'existència d'unes polítiques públiques que intentaven donar resposta al problema de l'habitatge —el barri de San Blas fou construït per l'Obra Sindical del Hogar i responia al "Plan de Urgencia Social de Madrid"—, i/o es posa en relació aquesta tipologia d'edificis amb una època de l'urbanisme espanyol. Els cotxes que es veuen a l'angle inferior dret poden ajudar a identificar la data].

3. Expliqueu (a i b) dos problemes causats per aquest tipus d'urbanització.

a i b) (0,5 punts cadascun)

Poden esmentar les dimensions molt petites dels habitatges, les greus mancances pel que fa als serveis de tota mena (escoles, ambulatoris, clavegueram...), l'allunyament del centre urbà i les males comunicacions, les altes densitats d'edificació, la mala qualitat de la construcció i la ràpida degradació dels edificis, la manca d'espais verds i de lleure.

Es pot valorar si s'esmenta que aquestes mancances van generar els moviments veïnals que van aconseguir millores en les condicions de vida d'aquests barris ja des de finals de la dècada dels anys setanta i, sobretot dels anys vuitanta.

4. Esmenteu (a i b) dos barris similars de Catalunya o de la resta d'Espanya i indiqueu a quina població es troben.

a i b) (0,5 punts cadascun)

A més dels ja esmentats a la qüestió 1 a), Trinitat Nova, Verdum, Bellvitge, el Gornal, Singuerlin, les Oliveres, San Martín de Porres (Còrdoba) o tants altres encara que siguin barris construïts alguns anys més tard i/o per iniciativa privada la majoria d'ells.

OPCIÓ B [4 punts per l'opció]

Observeu atentament la imatge i responeu a les **QUATRE** qüestions següents.

1. Digueu:

a) a quina comarca de Catalunya correspon aquesta imatge .(0,5 punts)

La imatge correspon a la Garrotxa, concretament al volcà de Santa Margarida.

Es donaran per vàlides respostes com "la regió volcànica d'Olot" o "la comarca d'Olot", per exemple.

b) justifiqueu la vostra resposta a partir de l'anàlisi del relleu. (0,5 punts)

L'única justificació possible passa per dir que a la imatge apareix un volcà (extingit) i que aquesta comarca és l'única de Catalunya on n'hi ha.

2. Digueu:

a) quina formació vegetal és característica d'aquesta comarca. (0,5 punts)

La fageda és la formació vegetal més característica de la comarca de la Garrotxa. Poden esmentar la Fageda d'en Jordà com exemple més conegut.

b) a quin tipus de clima correspon. (0,5 punts)

El faig necessita per viure unes condicions d'elevada humitat, pluviositat elevada, boires freqüents, temperatures fresques al llarg de l'any i no tolera ni freds molt extrems a l'hivern ni una calor excessiva a l'estiu. Es tracta d'un clima humit de muntanya i, tot i la proximitat al Mediterrani, podria tenir elements *grosso modo* similars al clima oceànic encara que no és estrictament aquest cas. El que han de esmentar, si més no, és que es tracta d'un clima de muntanya (encara que la Fageda d'en Jordà està només a uns 500 metres sobre el nivell del mar) i humit.

Es valorarà que esmentin que aquestes condicions climàtiques de caràcter atlàntic constitueixen un fet poc habitual en el context d'uns Pre-pirineus de caràcter més "mediterrani".

3. Esmenteu (a i b) dues activitats econòmiques tradicionals d'aquesta comarca.

a i b) (0,5 punts cadascuna)

Les activitats econòmiques tradicionals a la Garrotxa eren, fins fa pocs anys, les típiques de moltes comarques de muntanya: una agricultura en la que encara té un paper singularment important el blat de moro de secà que es beneficia de l'elevada pluviositat i humitat, una ramaderia que s'havia modernitzat molt en les darreres dècades centrada en el porcí i en el boví aquest darrer estabulat o semi-estabulat gràcies a la producció de farratges però també a l'existència de prats.

A algunes poblacions, sobretot a la capital comarcal, Olot, existia una indústria tradicional tèxtil i de filats i, més darrerament, de transformats metàl·lics. Cal esmentar les indústries alimentàries molt lligades històricament a la ramaderia porcina i bovina.

També es pot esmentar el terciari sobretot a la ciutat d'Olot com a centre de mercat important i un turisme que havia permès, per exemple, un desenvolupament del sector de la restauració.

4. Esmenteu (a i b) dues de les noves activitats econòmiques que han aparegut en els darrers anys en aquesta comarca

(a i b) (0,5 punts cadascuna) S'haurien d'esmentar forçosament algunes de les noves activitats de lleure com ara les passejades en globus (ben visible a la imatge!!!) que són una de les manifestacions del nou turisme dels darrers 10-15 anys. Les passejades en carro per La Fageda d'en Jordà, el turisme de natura o eco-turisme, el cicloturisme, el senderisme, l'equitació, el turisme rural són altres aspectes d'aquesta renovació de les activitats de lleure que, en el cas de la Garrotxa, posen l'èmfasi en el contacte amb la natura i l'excepcionalitat dels volcans i les fagedes.